

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor
Pe un an 240 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș	Pentru publicațiunile oficiale, concursuri edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe jumătate de an 120 Lei		
Pe un pătrar de an 60 Lei		
Uu număr 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an 300 Lei		

Ce va da omul schimb pentru sufletul său?!

Spargerea enormului front dela răsărit a deschis larg porțile acelei lumi care a fost închisă tuturor acelor cari — iată paradoxul! — ar fi dorit să cunoască farmecul raiului bolșevic. Și așa „raiul”, închis mai abtitor decât cu ziduri chinezești, s'a demască în toată urîșenia lui; și zi pe zi patria cea fără fi și fără hotar a Rusiilor rostogolește pe arena lumii civilizate cele mai surprinzătoare forme ale demenței și aberațiunii.

Toate acestea din cauză că bolșevicii s'au ocupat de toate afară de un singur lucru, în aparență de mică însemnătate, în fond centrul universului creat: omul!

Omul acesta, devastat sufletește, s'a fărâmițat în nenumărate chipuri, după cerințele fan-teziei bolșevice. El a fost sovietic, culac, comisar; el a fost unealtă oarbă și stăpân feroce; a suferit și a tiranizat, căci el și-a pierdut echilibrul, sufletul său de om.

Intinsul aproape nesfârșit al Rusiei i-a dat bolșevicului iluzia nemărginirii puterii lui. Dar în această întindere el n'a avut nici un punct de reper, nici o rază de sus nu l-a atins, căci el a trăit numai pentru animalul din el și nimic mai mult. El a fost un colos cu picioare de lut.

Un scriitor german, care își țese impresiile prin destulă obiectivitate publică într'un ziar de mare tiraj următoarele despre Ruși: „Am întâlnit lungi coloane de prizonieri. Zadarnic căutam pe rusul de altă dată, cei care treceau acum prin fața mea înfățișau ceva străin și nou cum nu mai văzusem. Nu mai erau Rușii de odinioară pe cari îi știam de pe vremea când eram prizonier sau pe cei din Boemia. Erau oameni cu desăvârșire alți. Nu mai aveau fețele de odinioară. Aveau piepturi strâmte, nu mai vorbeau. În locul țaranilor vânjoși de odinioară am

văzut un popor degenerat. Ici și colo ochii lor mă străpungeau cu o ură nestăpânită. Privirea mea se oprea asupra unor fețe care purtau pe cetea bestialității.

În vremea când am fost prizonier nu am văzut numai Ruși care se rugau. Am văzut atunci fețe comune. Dar printre Rușii de atunci am zărit și fețe de țărani blânzi, de medici cuminiți, de ofițeri îngrijiți.

Din toate acestea nu se mai găsește nimic. Tot ceea ce făcea pe vremuri valoarea acestui popor s'a stins, a fost stărpit.

Chipurile cele mai expresive sunt astăzi cele ale tătarilor și chirghizilor, cari par a se fi sustras mai bine degradării.

Rușii de odinioară au dispărut, ei nu mai știu să zâmbească. A pierit râsul.

Este o priveliște înfiorătoare să ai în fața ta un popor căruia i s'a smuls sufletul. Dacă aceasta este cultura proletară, ne aflăm în fața unei crime din cele mai mari din câte s'au săvârșit dealungul istoriei omenirii.

Mă întreb dacă acest popor se va putea însănătoși vreodată. El arată astăzi bolnav, decăzut, bătut și violentat. Dacă îi privești, ți se împietrește sufletul. Dacă întorci privirea, te cutremuri ca și cum te-ar cutremura frigurile“.

Scriitorul acestor constatări, romancierul Bruno Brehm, fusese prizonier în războiul mondial. Diferența între rusul de altă dată și cel de acum după relatările sale este deci, enormă. Și aceasta din cauză că rusului de azi i s'a smuls sufletul!...

Un distins intelectual afirma nu de mult că poporul rusesc este stăpânul unei vitalități extraordinare. A suportat sub țări cu resemnare tirania și corolarul ei deportările în Sibiria. Totașa, sub bolșevici a îndurat teroarea G. P. U.-ului, înfricoșitoare și chinuitoare, și nu a dispărut. Perfect adevărat. Dar cum au supraviețuit rușii toate acestea și îndeosebi cum și în ce stare se găsesc ei astăzi? Ce spune termometrul

spiritualității ruse, a aceluia popor care locuiește pe o întindere cât jumătate globul, însumând în cele două sute milioane locuitori peste două sute felurite popoare?

Nu ne pronunțăm aici asupra vitalității poporului rus care odinioară a dat umanității exemplare de o netrecătoare frumusețe. Dar trebuie să recunoaștem că cei 24 ani de bolșevism, pe care ei l-au dorit mult-puțin, i-a îmbrâncit într-o stare de tânjeală vecină cu moartea!

Portretul rusului bolșevic schițat de scriitorul german este tipic: când îi smulgi omului sufletul, atunci îl smulgi simultan pe om din rândul oamenilor, îl degradezi la treapta de animal. Rămâne deci clasică lozincă Mântuitorului: *ce va da omul schimb pentru sufletul său?!*

Sfântul Pavel și tradiția primitivă.

(După Pinard de la Boullaye).

De: Prof. C. Rudneanu

Sfântul Pavel adresându-se Corintenilor afirmă importanța categorică a *tradiției*, este cea mai de seamă declarație ce o face: „Vă aduc aminte fraților de Evanghelia pe care v'am binevestit-o, pe care ați primit-o, întru care și stați, prin care și sânteti mântuiți; vă aduc aminte cu ce cuvinte v'am propovăduit-o — dacă o țineți cu tărie, afară numai dacă n'ați crezut în deșert —: v'am dat, întâi de toate, să știți ceea ce am primit și eu că Hristos a murit pentru păcatele noastre, potrivit scripturilor; și s'a îngropat și a înviat a treia zi, potrivit scripturilor; și s'a arătat lui Chefa, apoi Celor Doisprezece; în urmă s'a arătat la peste cinci sute de frați, dintre care cei mai mulți trăesc până astăzi, iar câțiva au adormit: După aceea, s'a arătat lui Iacov, apoi tuturor apostolilor; iar la urmă tuturor, ca născutului fără de vreme, mi s'a arătat și mie. Căci dintre apostoli eu sunt cel mai mic, ca unul, care nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigunit biserica lui Dumnezeu. Ci prin darul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; și darul lui hărăzit mie n'a fost zadarnic; ba am muncit mai mult de cât ei toți. Totuși nu eu, ci darul lui Dumnezeu care este cu mine. Deci, fie că eu, fie că ei, noi așa propovăduim și voi așa ați crezut. (I Corinteni, 15, 1—11).

Apoi apostolul arată vanitatea bisericilor, și atașamentul lor uman față de fondatorii lor. Un exemplu categoric îl găsim în Corint, prin partidele ce s'au format aci. Unii erau atașați față de Petru, alții lui Pavel, iar ceilalți lui Apollo. Astfel se formează secte în creștinism

din desbinarea bisericilor. Sf. apostol Pavel Pavel spune, că puțin importă personalitatea predicatorilor, a lui Pavel sau a altuia, fiindcă există un singur Invățător: „*Jar voi ai lui Hristos, Hristos al lui Dumnezeu*“ (I Cor., III, 3 sq., 23).

În aceste condițiuni o uniformitate asupra tuturor punctelor esențiale avea să se stabilească în toate bisericile.

Sf. apostol Pavel se pune peste tot în deplin acord cu cei Doisprezece asupra faptelor mari ale vieții lui Hristos și totodată și în ceea ce privește interpretările teologice — el mai amintește ca să nu se predice Evanghelia decât în acele locuri unde numele lui Hristos încă n'a fost cunoscut. Sf. apostol Pavel arde de dorință vie de a face cunoscut cuvântul Sfânt și doctrina lui Hristos tuturor. El lucrează pentru mântuirea sufletelor și preamărirea lui Dumnezeu!

Interpretările mistice ca și credința puternică pe care a avut-o Sf. apostol Pavel poate rezista foarte bine unor critici greșiți ziși și contimporani. În ochii „apostolului neamurilor“ credința este și o „ascultare“ pe care o îndeplinește, un comandament superior, manifestat de un superior, de Hristos, și trimișii Săi și ea este dată chiar prin puterea de a face minuni, cu care i-a investit Hristos.

Sf. apostol Pavel nu s'a raliat la doctrina creștină, decât numai atunci, când a recunoscut, că Hristos este purtătorul de Cuvânt al lui Dumnezeu.

Învierea Domnului ca și învîrerea noastră o arată în următoarele cuvinte: „Și dacă Hristos n'a înviat, deșartă este atunci predica noastră, deșartă este și credința Voastră. Ba încă ne dovedim și martori mincinoși față de Dumnezeu, căci am mărturisit, împotriva lui Dumnezeu, că a înviat pe Hristos, pe care nu l-a înviat, dacă cu adevărat morții nu înviază, căci dacă morții nu înviază, nici Hristos n'a înviat“ (I Corinteni, XV, 14-16).

Sentimentul responsabilității se distinge bine la sf. apostol Pavel ceea ce este autentic dela Hristos și ceea ce spune el: „Celorlalți le grăesc eu, nu Domnul...“ (I Cor. VII, 12).

Viața eroică a sf. apostol Pavel ne spune multe, evenimentele dela Damasc, convertirea sa etc... toate nu sunt decât un scop bine determinat, ca el să atragă lumea la Mântuitorul ei. El afirmă singur, că a muncit mai mult ca și ceilalți și a suferit mai mult, căci: „prin darul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; și darul lui hărăzit mie n'a fost zadarnic; ba am muncit mai mult decât ei toți. Totuși nu eu, ci

darul lui Dumnezeu care este cu mine". (I Corinteni, XV,10). Deasemeni arată munca depusă pentru evanghelizare: „Vă aduceți aminte, fraților, de ostăneala și de truda noastră; lucrând zi și noapte, ca să nu fim povară nici unuia din voi, așa v'am propovăduit Evanghelia lui Dumnezeu" (I Tesal. II, 9).

Iată câteva din mărturiile principale pe ni le dă sf. apostol Pavel. Intre predica Sa și a celor doisprezece există un acord bine stabilit. El ne dă o certitudine bine determinată a vieții și a doctrinei lui Iisus Hristos. Și dacă luăm în considerare cele ce ne spun cei doisprezece despre predica sf. apostol Pavel, ajungem la aceeași concluzie a unui perfect acord între ei. Astfel cad toate acele mărturii, mai bine zis presupuneri false ale interpretatorilor raționaliști, cari afirmau, că sf. apostol Pavel în scrierile Sale s'a inspirat mai mult din filosofie, decât din faptele propriu zise. Biserica desigur a trebuit să treacă și ea printr'o criză dureroasă în timpul acestei perioade.

Lenin — Mussolini

Comunism — Fascism

Stârșitul veacului al VIII, a realizat tipul cetățeanului ideal și abstract, cu posibilități de îndeplinire a programelor politice, prin instituția democratică: parlamentul. Dar parlamentul, pierzând elementul care i-a dat naștere, se îndepărtează din ce în ce de realitatea socială, provocând o *disociere ideologică*. Viața reală își creiază noi posibilități de realizări sociale, iar parlamentul devine o școală clasică a celei mai prețuite preocupări intelectuale din antichitate: *retorica*.

În lipsa unei realizări în domeniul real, retorii parlamentului creează *idealuri politice* din cel mai curat izvor al utopismului, enunțând teorii și creând programe.

Pe nesimțite discursul parlamentarist își pierde rostul original, neurmărindu-se prin el, decât forma frumoasă și cizelată a frazei, deoparte adulații conducătorilor, dealtăparte critici nelimitate. Cu alte cuvinte parlamentarismul a devenit un câmp vast al principiului estetic: *artă pentru artă*, dar fără tendință în *artă*.

Disocierea ideologică însă, a creat contradicții și a produs confuzii, până la epuizarea valorii parlamentarismului.

Astfel s'a ajuns ca în secolul al XX-lea parlamentul să devieze într'o arenă de luptă pe cât de sterilă pe atât de dăunătoare.

Desigur, că dispariția unei instituții din codul social cere înlocuirea ei cu alta care să-și aibe rădăcini în realitatea vie.

Odată disocierea începută, apar extremele.

În celelalte țări europene, care au adoptat parlamentarismul, ca o necesitate socială-politică, din sec. XVIII-XIX, inutilitatea ba chiar deficiența fiind văzută, s'a recurs în sec. XX. la instrumentarea altor forme statale, fără prea mari zguduiri; dar în Rusia țarismului, s'a văzut clar rivalitatea negațiunilor sociale.

Lenin!!...

Lupta revoluționarilor ruși, dela decemvriști, până la dictatura condusă de Lenin, n'a fost decât o *luptă politică* pentru cucerirea și nu desființarea sau readucerea Statului la funcțiunile sale de făuritor de opere pentru interesele colectivității naționale. Masele populare din Rusia, ridicate ca o forță revoluționară în 1917, au trecut peste începuturile de realizare a parlamentarismului democratic, instituit sub presiunea evenimentelor din 1905, și în aparență — cel puțin masele credeau astfel — au crezut că pornesc dela ideea de realitate, anume, **crearea cetățeanului producător**, după necesitățile produse de mașinism în țările înaintate. Aceasta era lozincă drapelului leninist, la început.

Sovietismul, în loc să fie regulator într'o țară lipsă de realități mașiniste cum era imperiul țarist, s'a adaptat tendințelor parlamentarismului burghez, creând *cetățeanul politic*, din **proletarul** dela oraș.

Din lipsa unei realități corespunzătoare, sovietismul se îndepărtează dela realitate vie și astfel, din instrument social devine instrument pur politic, înflorind retorica pe calea emotivității, iar disocierea socială se accentuează mai mult și înfinit mai rapid decât în țările cu tradiții parlamentariste.

După părerea generală, două lucrări rigurose științifice și sociale, lucrate, au arătat prăpastia ce se naște în Rusia sovietică. Una din lucrări este: „Das Recht Sowjetrussland's" de A. Bogolepov și M. Haufmann (Tübingen 1925); și cealaltă: „Histoire de la Russie communiste" de Gustav Welter (Paris 1935). Cea mai complexă este a lui G. Welter, care a fost 15 ani profesor al marelui Duce Dimitrie Pavlovici și a adunat astfel o masă de informații pozitive de o netăgăduită valoare documentară.

Concluziunile trase de cei doi autori sus amintiți, în anii respectivi, se văd în războiul de astăzi.

Mussolini!!... reprezintă idealul unui Stat în forma cetății antice, având ca bază **națiunea unitară**, expansivă și războinică. Puterea exe-

cutivă, desființează cu violență puterea legislativă a regimului constituțional, care a suferit o disociere ideologică în Italia contemporană. Când muncitorii italieni au pornit la preluarea conducerii fabricilor, ca o forță sindicală organizată, partidul socialist s'a opus în fața primejdiei *politice* ce se întrezărea. Parlamentarismul, cu toată compoziția sa revoluționară și cu toată oratoria fulminantă cu scopul de a cuceri revendicări prin înspăimântarea burgheziei s'a dovedit și în Italia incapabil de a rezolva criza.

Mussolini, crescut la școala socialismului, devenit un excelent avocat al micii burghezii, a prins disocierea ideologică a parlamentarismului, și l-a desființat.

Spre a-l înlocui? — Nu!!

Slăbirea forței morale a socialismului-parlamentar, a adus acel moment istoric, când, popoarele în dorința de a scăpa de desordine, *aspiră* la **jugul unei dictaturi**, cu aceeași ardoare, cu care susțineau independența. Ca o reacție și negare a parlamentarismului, fascismul caută în trecutul glorios al Romei, forme de conviețuire socială pentru epoca modernă.

Comunismul leninist.

Consecințele psihologice și etice, după Andrei Gide, sunt fantastice; „De sus până jos, pe scara socială reformată de bolșevism, cei mai bine notați sunt cei mai servili, cei mai lași, cei mai plecați, cei mai ticăloși. Toți care își țin fruntea sus, sunt secerăți sau deportați. Și poate că în curând, nu va mai rămâne din poporul rus decât călăi, profitori și victime. Nu e nici o mirare ca lucrătorul sovietic — baza politică a comunismului — devine o ființă nenorocită, înfometată, strivită, ne mai îndrăznind să protesteze și nici măcar să plângă, **inventează** iarăși pe **Dumnezeu** și caută o eșire în rugăciune. La ce omenesc ar mai face apel?

Fascismul lui Mussolini.

Statul nu e decât forma legală a vieții în comun a indivizilor, ce alcătuiesc un popor. El are o existență metafizică, deosebită de existența biologică a indivizilor și superioară ei.

În criza internă din Italia, descoperirea „*sentimentului statal*“ a fost de o capitală importanță. Individul a acceptat de bună voie — pentru liniște și siguranță sa — restrângerea drepturilor private, în folosul colectivității.

Această stare social-politică, se poate compara cu formula celebră a lui Descartes: *cogito, ergo sum.*

Istoricul revoluției fasciste este foarte interesant și s'au tipărit o mulțime de cărți pro și contra.

În general s'a ajuns la concluzia, că fascismul izvorât din principiul roman „*animus rei publicae*“, a putut da Statului fascist, o ființă reală, concretă, vie, autonomă, concepută ca o unitate etnică, politică și economică, ca scop social și ideal al membrilor săi.

Individul fascist, deși în aparență este strivit de realitatea statului, el se mișcă în cadrul lui, conform necesităților proprii, făcându-l un element util colectivității.

Comparația doctrinară și cea reală, ne dovedesc astăzi, cece trebuie să urmărim ca popor de viță latină.

Pr. Tr. Constantin

Adevăratele sentimente

A trecut un an, de când armata românească, a trebuit să se retragă de pe pozițiile de frontieră dela Soare-răsare, lăsând moștenirea străbună în mâna colosului bejbojnicist.

Și atunci era grâul bun pentru secere, legănat de adierea vântului forma valuri de aur fără stârșit iar pomii își plecau crengile sub povara rodului.

Au plecat, părăsind locurile luptei drepte, cu ochii înourați de durerea despărțirii, strângând în mâni lucioasele arme și, în cugete, cu dor de cruntă răsbunare.

Dar n'au ieșit bine din țara Sepenițului și din satul întemeiat de Vlaicu fratele doamnei Oltea, mama lui Ștefan cel Viteaz și Slânt, când cei de pretutindeni și nicăieri, cetățeni — profitori — ai statului român, dar nu români, au început să-și demascheze adevăratele lor sentimente față de patria care-i primise, flămânzi și goi, și i-a hrănit cu grâu muncit cu trudă românească, de robotitorii cu pieptul desvelit în zloată și frig, în brazda străbună, aruncând — în fiii celor ce și-au dat viața pentru fruntăriile țării la timp potrivit, — cu pietrii, mărindu-le și mai mult povara sufletului lor.

Acești viteji de rară ocazie, dușmani ai crucii, încetățeniți prin binefacerea legii, naturalizare ori anexiune de teritoriu, permanenții subversivi, apostoli ai străinismului la noi, nu puteau să simtă mândria calității cetățeniei românești.

Patria noastră n'a fost pentru ei decât un fericit prilej de exploatare, începând cu mânoasele câmpii de pe margini de râuri și terminând cu vârfurile munților, prietenii de totdeauna ai sufletului românesc, din locurile de seamă, a descălciătorilor, temeluitoari de țări.

Ei n'au fost legați de glia patriei noastre

prin morminte de strămoși sau leagăne de nepoți, prin trecut ori viitor; legătura lor s'a rezumat doar la sunetul arginților pe cari trebuia să-i câștige cu orice preț.

Acum un an, acești cetățeni de ultimă oră, la ivirea armatei roșii cutropitoare, de pământ voivodal, prevăzut cu oseminte de eroi, sfinte bisericuțe și mănăstiri, clădite înainte sau după biruință ca prinos de recunoștință Divinului ocrotitor, și-au manifestat diabolic bucuria prin diferite acte pe cari istoria nepărtinitoare, le va trece spre știre, tuturor generațiilor viitoare.

Șiruri fără sfârșit de români au fost duși de pe ogoare strămoșești spre interiorul imensității spațiului rusesc, spre „formare“.

Clopotele bisericilor n'au mai răspândit duiosul lor glas de chemare la sfânta rugăciune, iar tocile mănăstirilor nu s'au mai îngănat în liniște de seară ori revărsat de zori, cu mormurul apelor cristaline.

Florile și-au pierdut culoarea și mirosul, păsările nu mai ciripeau pe crăcile pomilor din bătături, ci în adânc de codru șopteau durerea unei patrii crucificate și, susurul argintat al apelor s'a schimbat în ton prevestitor de răz-bunare.

Bătrânii, printre oțtate se rugau Dumnezeu dreptăților să nu-i părăsească, și tânării își aduceau încrezător aminte de cuvintele voivodului Ștefan cel Sfânt, rostite după învingerea trufașului rege polonez, în fața încercațiilor săi oșteni:

„Cât va fi pe cer o cruce,
Și un Ștefan pe pământ
Nimeni, nu va putea deschide

Moldovei mormânt.

Dar, a trecut anul și sorocul mântuirii, a fraților și eliberării locurilor răpite a sosit.

Armata cea umilită din timpul retragerii trecute, a primit ordin, dela distrugătorul hoardelor lui Bella Kun, de a trece vremelnicul hotar, a elibera pe cei de un sânge și de o lege și a distruge fermentul de permanentă desagregare europeană.

De atâtea sute de ori, în acest trecut an, a apus soarele, peste durerea câmpiilor Basarabene și peste jalea munților Bucovinei, până la rasăritul celei de a 23 zi, din luna căldurosului Iunie, zi de renaștere, nu numai românească ci a întregii lumi botezate în numele Sfintei Treimi.

Drumului de iureș desrobitor al soldaților noștrii și, de această dată, forțele întunecului în chip de oameni, aciuate în lașii Moldovei în loc de a-le arunca flori de recunoștință — sau în caz mai rău să se retragă în întunecul sufletului lor și să-și plângă tristul și apropiatul

viitor, al vecinicilor peregrinări — le-au trimis din ascunzișuri, din vreme căutate, gloanțe ucigătoare.

Neam blestemat, ce pe Mântuitorul acestei lumi L-ai bătut cu pietrii, cu palmele și cunună de spini i-ai pus pe sfânta sa frunte, din nou vrei să-l răstignești în mijlocul alui XX-lea veac, omorând pe cei ce luptă pentru și sub ocrotirea crucei sfințite de sângele Celui jertfit pentru voi și pentru toți.

Habotnicia, preceptele talmudice și ura ancestrală ce o purtați goimilor vă face să nu înțelegeți țelurile unei lumi, ce transcend vremelnicia.

Ceasul dreptei sentințe și fără putință de eludare a sosit și umbrele cohortelor de eroi din orașele necinstite de faptele de demascare a adevăratei lor atitudini cetățenești, nu-i va ierta nici odată. Nici ei, nici noi și nici cei ce vor veni după noi, până la sfârșitul veacurilor.

Petru P. Boeriu

Cosmogonia biblică și teoriile științifice

(Continuare)

De: Pr. I. Firca

Toate aceste trei soluții au fost atribuite pe rând problemei începutului lumii, tot atât de veche ca și gândirea omenească. Așa pentru *Platon* materia din care a fost formată lumea e eternă¹⁾, pentru *Aristotel* lumea e fără început și tot așa și mișcarea din lume, deși aceasta trebuie redusă la un *prim motor* care e Divinitatea. Veșnicia universului o susține și *averroismul* medieval — interpretare arabă a concepțiilor lui *Aristotel* — pentru a nu admite prin creație, o schimbare în Dumnezeu și din cu totul alte motive și *materialismul* actual.²⁾

În filosofia creștină, posibilitatea dovedirii raționale a începutului lumii a fost susținută printre alții de *Albert cel Mare* și *Bonaventura*, în timp ce neglijând afirmația de totdeauna a Bisericii care, bazată pe revelație, învață adevărul începutului lumii, *Origen* și *Feric. Augustin* nu află nici o contradicție în ideea unei lumi fără de început, iar pentru *Toma de Aquino* începutul lumii este numai un adevăr al credinței nu și al rațiunii naturale („*Mundum incepisse sola fide tenetur*“.³⁾) El afirmă că, filosoficește lumea putea fi veșnică după cum — tot așa de bine — putea să nu fie; o lume eternă nu e contradictorie în sine, iar crearea în timp a lumii nu poate fi demon-

1) Isidor Todoran: „Problema cauzalității în argumentul cosmo logic“, Cluj, 1935, p. 157.

2) Cf. H. Pinard: „Création“, artic. în Dict. de Théol. Catho t. III. Paris 1937, Col. 2086.

3) Ap. Isid. Todoran, op. cit. p. 158.

strată rațional. Dar, eternă sau nu, lumea nu-și are o cauză suficientă a existenței ei în ea însăși, ci are neapărat nevoie pentru a fi, de cauza a toate, de Dumnezeu ⁴⁾. Indemonstrabilitatea începutului lumii o profesează și *Leibniz și Kant*, dar majoritatea atât a sfinților părinți cât și a teologilor și gânditorilor moderni neagă posibilitatea unei lumi fără de început ⁵⁾.

Așa *Boutroux* nu admite vre-un fel de veșnicie a lumii căci existența însăși, ca atare, nu este un fapt necesar, ci numai unul contingent ⁶⁾. Lumea nu are în sine nici rațiunea de a fi, nici reazim pentru a nu cădea în neființă, spune teologul rus din diaspora *Florovsky*. Existența lumii este un adevăr *de fapt* (în limbajul leibnizian) și nu un adevăr logic, care s'ar putea deduce din axiome necesare ale gândirii. Căci lumea nu este o realitate a cărei esență să implice existența; ba mai mult, însăși această existență a ei nu are de fel cauze a căror existență ar implica necesar existența lumii. Așa că în nici un caz ea nu a putut începe să existe prin sine însăși, ci existența ei depinde de o cauză exterioară ei și mai mult, de o *cauză liberă* ⁷⁾

(Urmează)

O înălțătoare manifestație românească în orașul Garansebeș.

Marele Cartier General al armatelor romano-germane din România, a anunțat săptămâna trecută, printr'un comunicat, următoarele: „*Lupta pentru desrobirea brazdei românești dela răsarit, s'a terminat. Din Carpați și până la Mare, suntem din nou stăpâni pe hotarele străbune*“.

Prin acest comunicat s'a anunțat eliberarea Basarabiei și Bucovinei, precum și a fraților noștri Români din aceste provincii, de sub robia bolșevică.

Acest comunicat a umplut de bucurie sufletele Românilor de pretutindeni, iar în orașul nostru acest eveniment istoric, a fost sărbătorit în chip deosebit, căci Regimentul 96 Infanterie, a aranjat, Duminecă în 27 Iulie a. c., în sala Teatrului „Luna“, o frumoasă serbare patriotică.

Populația acestui oraș a re trăit cu adevărat emoționantele zile de înălțare românească și patriotică ale anului 1919, iar Regimentul 96 Infanterie, în frunte cu Comandantul său, merită

toată lauda și nu pot decât să se bucure de marele succes ce au obținut.

Aranjarea acestei serbări, precum și întocmirea frumosului program, se datorește D-lui Lt. Colonel Fortunescu, care, ajutat de preotul militar St. Bololoiu, a depus o muncă neobosită, pentru instruirea soldaților în scenetele ce au jucat.

Programul a început cu Imnul Regal, executat de Corul Regimentului, după care a urmat înălțătoarea cuvântare a D-lui Lt. Colonel Fortunescu „Basarabia românească“.

Documentat și bine expusă, această cuvântare a stors aplauze unanime, îndeosebi momentele în cari se arăta dreptatea cauzei românești, precum și afirmația că „*Nici o brazdă românească nu se uită*“ și că eliberarea Basarabiei și Bucovinei sunt numai începutul reparării nedreptății românești.

De mare efect a fost sceneta prin care se arăta durerea refugiaților din Basarabia, pentru că acelaia ce-și căuta durerea să i-se aducă știrea eliberării Basarabiei și Bucovinei, iar în timpul acestei vestiri, în mod ingenios se despica de pe harta României, ce împodobia scena, petele negre ce îndoliasă Basarabia și Bucovina. Această scenetă a făcut o puternică impresie asupra publicului.

Tot cu atât efect a fost și „Tabloul“ care reprezenta frăția de arme româno-germană, ca și șezătoarea și viața pe front, scenariu prin cari s'a redat atât de bine, toată viața de pe front, cu echipele ei de răgaz și de glume.

Această serbare, aranjată de Armată, a dovedit atât de bine că, dacă ostașii noștri știu să-și îndeplinească atât de frumos datoria pe front, o știu să și-o facă și când sunt în garnizoană, prin aranjarea de asemenea serbări, cari contribuie atât de mult la ridicarea moralului poporului și la menținerea trează a făcliei patriotismului românesc.

Cu o asemenea Armată, Țara noastră nu va pieri nici odată ci își va făuri și dura un viitor mândru și plin de speranțe.

Part.

Serbarea parohiei Ferdinand-Severin pentru ajutorul „Cruții Roșii“.

Înțelegând rostul vremurilor de purificare națională ce le trăim, părintele *Ioan Racoveanu* parohul Bisericii ortodoxe rom. din Ferdinand a făcut apel la toate forțele intelectuale și morale din parohie, cari grupate în jurul Că-

4) Alois Van Hove : „*Objections contre quelques dogmes en particulier*“, art. în *Apologétique Brillant-Nédoncelle*, p. 1219; Cf. Todoran, op. cit. p. 158; H. Pinard. l. c. col. 2087;

5) Todoran, idem; H. Pinard, idem.

6) I. Petrovici : „*Emilie Boutroux*“ art. în „*Gândirea*“ No. 4 1939, p. 178; G. Florovsky : *L'idée de la création dans la philosophie chrétienne* în rev. *Logos* No. 1 1928 p. 10.

7) G. Florovsky, idem.

minului Cultural „Regele Ferdinand“ de sub egida Fundației Culturale Regale Regele Mihai I“ au înțeles să-și închine toate preocupările serviciului națiunii.

Așa, sprijinit de D-nii: *Eugen Pucerea*, directorul uzinei, *Mihai Munteanu*, notar, *Plut. adjut. I. Strengaru* și *Plut. M. Balaci*, având concursul tincretului intelectual din loc s'a aranjat în ziua de 19 Iulie 1941 o mare serată teatrală împreună cu concert și dans pentru ajutorarea „Crucei Roșii“.

Serata s'a început prin concertul „*Sfânt este Domnul*“ de Gh. Muzicescu, executat de corul Căminului Cultural de sub conducerea talentatului student conservatorist *Lică Fiat* care a cucerit asistența. A urmat apoi conferința Pr. Ion Racoveanu, directorul Căminului Cultural: Desrobirea națională, în care a expus jertfa cea mare a fiilor națiunii pentru cucerirea locului cuvenit în istorie consfințit cu sângele strămoșilor latini.

S'a continuat apoi concertul corului cu piesele: Omul când e năcăjit de N. Oancea, „La fântână“ de Bena și „Mama“ de I. Chirescu cu solo de tenor executat de dl Coriolan Codia.

Mult au plăcut publicului și recitățile „*A mări șoadă*“ de Dr. Gh. Gârda interpretată de dl C. Codia și „*Rea de plată*“ de Gh. Coșbuc, recitată de dl S. Mărgan.

S'a făcut apoi piesa teatrală *Plata Birului* de Victor Ion Para care prin actualitatea și prin interpretarea rolurilor a stârnit admirația întregului auditoriu. Așa comicul *Gh. Grecu* în rolul lui „*Badea Vasile*“ și veșnicul său partener dl *Ion Stănescu* în rolul „*perceptorului*“, s'au verificat odată mai mult ca actori talentați.

Tot așa d-șoara *Mărioara Șerban* în rolul „*Ioanei*“ dl *Ion Pontreu* în rolul lui „*Ghiță*“ și dl *Simion Stanca* jucând pe „*împăratul*“ precum și elevii V. Strengariu, Livia Fanu și Aurelia Novac reușind fiecare în felul său să contribuie la reușita seratei.

Dat fiind scopul acestei serbări, populația a participat într'un număr neobișnuit de mare, trăind clipe de adevărată înălțare sufletească.

Și astfel s'a realizat pe lângă înaltul succes moral și un venit material în sumă de 14.000 lei, care s'a înaintat forurilor militare.

Coresp.

Și aceasta este iubirea, ca să umblăm după poruncile Lui și aceasta este porunca — precum ați auzit dintru început — ca să umblați întru iubire.

II Io. 1, 6.

ȘTIRI

Intronizarea Prea Sfințitului Părinte Episcop Veniamin Nistor al nostru se va face după toate probabilitățile Duminică în 24 August a. c.

Consiliul eparhial a început pregătirile în vederea unei demne și frumoase primiri. În numărul nostru viitor vom da informațiuni mai amănunțite în legătură cu venirea și primirea P. S. Sale.

Darul Bisericii ort. rom. pentru Basarabia și Bucovina desrobită. Printr'o telegramă adresată Conducătorului Statului I. P. S. Patriarh Nicodem notifică dăruirea unui stoc de cărți de ritual pe seama mult încercatelor biserici din Basarabia și Bucovina în valoare de un milion Lei. Dl General Antonescu a răspuns printr'o telegramă exprimând mulțumiri pentru „darul generos și de înaltă semnificație creștinească“.

Și cei fără Dumnezeu, simt lipsa Lui. Multe lucruri se pot înțelege și explica, însă aceea ca un popor să trăiască fără credință, nu. De pildă rușii, cari — unii dintre ei măcar — nu au auzit de Dumnezeu, de Taine etc., pe urmele desrobirii purtate de armatele române și germane, se întorc acolo unde îi cheamă glasul părinților. Mulți primesc botezul la 20-25 de ani. Unii din ei l-au primit pe ascuns și tot pe ascuns și-au botezat o seamă de căpetenii bolșevice copiii lor. În taină sau pe față, omul este legat de Dumnezeu și numai cei nebuni nu îi simt lipsa!

„**Transnistria**“ este titlul unui ziar care a început să apară cu interesante date și studii asupra Românilor transnistrieni. Sunt revelatoare cele cuprinse în numărul prim al acestui ziar despre mulțimea fraților noștri cari trăesc în masse compacte în sate și orașe formând grosul populației din Nistru, Bug și Nipru.

Școala normală din Caransebeș se desființează? Ziarele din Capitală au adus alături știrea că școala normală de învățători din Caransebeș va funcționa în anul școlar 1941/42 numai cu clasele superioare: V, VI, VII și VIII. Este deci vorba de desființarea acestei școale, continuatoarea preparandiei lui Ioan Popasu?

Cărți, reviste. *Virgil Birou: Crucile de piatră de pe Valea Carașului.* 62 pag. cu numeroase clișee și planșe. Lei 300; ed. populară Lei 150. *Idem: Oameni și locuri din Caraș.* 204 pagini hârtie bună cu multe planșe și clișee Lei 300. Vom reveni asupra acestor interesante și valoroase monografii ale dlui V. Birou.

Gândirea. Anul XX Nr. 6 pe Iunie a. c. cuprinde în sumarul său bogat două discursuri academice: un

fragment din cel al profundului gânditor ortodox N. Crainic despre O. Goga și al dtui L. Blaga.

Ramuri, Nr. 1-2 pe lunile Mai-Iunie al revistei craiovene ce apare cu o mică întrerupere din anul 1905 are un conținut variat și interesant.

„Canoanele comentate” de Dr. N. Popoviciu ni-au sosit dela Arad și se pot ridica de cei care le-au achitat respectiv s'au anunțat. Costul lor: 360 lei la care se adaugă 32 lei cheltuieli de transport se achită la Casieria eparhială la ridicareacărților, depozitate la Secția culturală.

Notă oficială

Nr. 4052 B. 1941.

Se publică concurs pentru primirea de studenți în Academia noastră teologică din Caransebeș pe anul școlar 1941-42, condițiunile de primire fiind următoarele:

Cererile de primire se vor înainta Consiliului eparhial prin Oficiile protopopești, până cel mult la 1 Septembrie 1941.

La cereri se vor anexa următoarele documente:

1. Extrasul de naștere dela Oficiul stării civile.
2. Extrasul din matricula botezaților.
3. Diploma de bacalaureat sau de absolvire a Seminarului teologic.
4. Certificat de moralitate dela Oficiul parohial, vizat de Oficiul protopopes.
5. Certificat medical despre starea sănătății dela medicul Academiei teologice.
6. Declarația părinților sau a tutorelui, că vor suporta toate cheltuielile cu întreținerea pe-tentului în internatul Academiei teologice.

Toți studenții Academiei teologice, ai căror părinți nu locuiesc în Caransebeș, sunt obligați să locuiască în internatul academiei teologice și până cel mult la 31 Decembrie 1941, fiecare student va trebui să-și procure uniforma (reverenzi).

Se observă, că studenții cu slabe mijloace materiale, dar cu purtare bună și notați bine la studii, vor putea primi ajutoare (burse), care se vor putea urca până la întreținerea gratuită în Internatul teologic. Aceste ajutoare se vor aproba numai după înscrierea în Academia teologică.

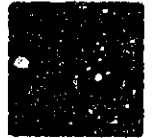
Caransebeș, în 24 Iulie 1941.

Consiliul eparhial

Aviz.

In urma urcării prețului cerii și a celorlalte articole împrenuate cu fabricarea luminilor,

Fabrica eparhială de lumini a fost constrânsă să urce prețul luminilor de ceară la

450 lei kilogramul

SE AFLĂ DE VÂNZARE LA

FABRICA DE

LUMINI

A EPARHIEI CARANSEBEȘULUI

lumini de ceară curată, în diferite mărimi și grosimi trebuincioasă la diferitele acte religioase: cununii, prasnice, pomene, cazuri de moarte, parastase, după cum se și cere aceasta de tradiția și cultul Bisericii noastre dreptmeritoare. —:

Luminile se pot procura direct sau și prin epitropiile parohiale la

LIBRĂRIA „DIECEZANĂ” CARANSEBEȘ